

(המשך מעמוד 21)

לשרת בצבא, מפני שהצבא הזה, ביום מן הימים, עלול להילחם נגד אחינו. על זה אני עונה להם שהשאלה היא: האם העם היהודי, עד מילחמת העולם השנייה, לא כולל, להם ככל הצבאות איש נגד אחיו. היו יהודים בצבא האוסטרו-הונגרי, בצבא הגרמני, בצבא האירי, כי, בצבא הבריטי, בצבא אלזסי, ולחמנו את נגד אחיו, מתוך נאמנות מלאה לארץ שבה חיינו. מותר לי לתבוע מכם נאמנות למדינתכם. אם נהיה חכמים, לא נזרוק אתכם לתפי קידים שיעמידו אתכם במבחנים לאישיים פטיים, אבל אתם צריכים להיות נאמנים למדינה כמו שאנחנו היינו נאמנים בכל מדינה שהיינו בה.

אבל אני לא מתעלם מן העובדה שיש פה סיכסוך ועימותים וקשרי ממשפחה וכו', וכא' מת למה שנגייס אותם לצבא שהם לא רוצים לשרת בו?

הנה, בפנילנד הרחוקה, יש רבים שלא רוצים לשרת מנימוקים פאציפיסטיים. אומ' רת להם פינלנד: במקום 11 חודשים שרותי חובה בצבא תהיו 22 חודשים בשרות לאומי. אבא, ערביי ישראל, לא רוצים לשרת אי תנו בצבא ולתת מילואים כל הימים — אז בבקשה, תשרתו שרות לאומי חמש-שש שנים, כמה שנשכים, נראה אתכם. ותשלמו מיסים כמו שצריך לשלם, היום אתם משלמים רק חלק מיעורי ממה שאתם צריכים לשלם. ותבנו כפי שצריך לבנות, כדי שהארץ הזו לא תתעבה. כיום בכל ארבע שנים מי שלא בשילטון עושה ועמדת-חובות לבנייה הפ' רועה. רק עכשיו עמדת מרקוביץ הפשיטה 6000 מיבנים לאיחוקיים. וכן הלאה וכן הלי' אה.

ערביי ישראל, אתם רוצים להיות אזרחים? בבקשה למלא חובות. לא תמלאו חובות — לא תקבלו זכויות. לא תיבחרו ולא תבחרו, ולא תקבלו רישיון-נהיגה ולא ביטוח לאומי, ולא כל ירוצא בזה.

● כלומר: שיללת האזרחות מהם. זו לא שילית אזרחות... בבקשה, בבקשה, שילית אזרחות, כי אזרחות מחייבת מילוי חובות. אי אפשר רק זכויות. אני מקבל את ההגדרה שלך — לא הגדרתי את זה אף פעם כך, אבל כשאמרת אני הרצתי את זה במחשב שלי.

● ובנושא אחר: בפרשת קולומ' ביה שמך הורכר בעניין זה. יש לך בן-דוד, הררי, הממלא תפקיד מרכזי במדינה השכנה, פנמה. אתה מזוהה עם טיפוס של חייל מיקצועי, למרות שפרשת מנהל. איך אתה מתייחס לכל התיסמונות האות? ראשית, כדי לנקות את השולחן, אני בכל השליחויות שלי להחיל — לסקרים ביטוח ניים או ליעוץ — הלכתי רק בשליחותה של ישראל, או צה"ל, או סוכנויות ממשלתיות. אף פעם לא הלכתי מטעם גוף פרטי או מטעם עצמי.

● האם מדינת ישראל צריכה להתערב בסיכסוכים פוליטיים — בתוך מדינות, בין מדינות? מדינת ישראל יש לה צורך לתת יעוץ ביטחוני בארצות ידידותיות אחרות, כי זה אחד הדברים שמפליש לה להשיג ידידים, להשיג קשרים פוליטיים ולהשיג שווקים לשוק הפרובלמטי שלה ולתעשייה הפרוב' למטית שלה, הביטחונית. מדינת ישראל קט' נה מדי מכיר לקיים תעשייה ביטחונית עצ' מאית. המימדים שלנו, ברכש לעצמנו בלבד, לא מצדיקים תעשייה.

ישראל הקטנה, מחוסרי-כרייה, כדי לא להיות תלויה בשווקים שימכרו לנו, מעזה לייצר טנק, והוא הטנק הטוב ביותר בעולם, מרכבה סיון 3 הוא הטנק הטוב ביותר בעולם. אבל בשביל לקיים את זה אין לה כרייה, היא צריכה למצוא שווקים. כשהיא הולכת למכור את זה, יש לה פרובלמה, כי לטנק יש סודות. הוא יכול גם להתגלגל לידים אחרות. בלוא' הכי טנק יכול ליפול בידי הצד השני גם בק' רבות-גבול אצלנו.

מישהו צריך לתת החלטה, החלטה קררי'

נלית, אם כן או לא חושפים את האמצעי הזה ומכירים אותו בחוק.

● האם אין סכנה שהצורך למכור טנקים הוא שיכוון את מדיניות-ה' חוץ, במקום שמדיניות-ה' החוץ תקבע למי למכור טנקים?

לא, אין סכנה, אין סכנה אם המערכת השליטונית תרע לפעול נכון, אם המערכת השליטונית לא תאפשר רק למי שיש לו תא' וות'מכירה, וזה הגורם המייצר או המפתח, להשתלול.

מדינת ישראל לא יכולה לקיים מערכת ביטחונית-ייצורית אבל היא חייבת לקיים אותה, כי אחרת לא נהיה עצמאיים, אנחנו חייבים למכור את מה שאנחנו מייצרים, כמו' בן בהגבלות המוטלות על-ידי השרים.

שאלה: אתה מתכוון לשלול מהערבים בישי ראל את האזרחות? תשובה: בבקשה. אור' חות מחייבת מילוי חר' בות. אי אפשר רק זכר' יות.

● השאלה היא מה מתרחש כיום. אני לא יודע, אני לא במערכת היום, אני בטוח שיצחק רבין לא פחות רגיש ולא פחות אחראי מקורמיו. להיפך, הוא מנוסה מקורמיו, כי יש ניסיון מצטבר, חוץ מהתכונות האי שיות, שהן מאפשרות לו לשקול דברים, לל' מוד דברים. יש לו כושר נדיר לעכל אינפור' מציה, לעשות לה הערכה.

● אולי הדברים מקבלים חיים משלהם, מתגלגלים מעצמם. לא... לא... רבין נשאר צנטרליסט גדול מאוד בדברים כאלה. זה לא מתפקדי לגנון על המערכת. אני בכלל לא במערכת, אני כאופוזיציה, והייתי שמח לנגח אותם.

מדינת ישראל צריכה לקיים משלחות של סיוע ביטחוני, גם בלי האספקט של מה עושים עם מחוסרי-העבודה, בוגרי הקהילת הביטחון והמודיעין. זה לא הגורם העיקרי. העיקר הוא הגורם המצטבר, הצרכים של המדינה. היא צריכה לעשות זאת כדי להשיג ידידות, והיא היתה הרבה שנים בבדידות מזהירה, בבדידות איזובה, וקיימה קשרים. השיגה הרבה ידידות, גם ידידות שלא יודעים עליהן. גם ידידות מתחת לשולחן.

אם הצלחנו להנחית מטוס אל-נעל במקום מסויים, שאין לנו בו שגריר, זו תוצאה של שרותים בתחום הביטחון והמודיעין שעשונו להם ושמעולם לא כתבו על זה. ואני אשמח שלעולם גם לא יכתבו על זה. אבל אלה הן העובדות. היינו צריכים גם ידידות כדי להגן על קהילות יהודיות, שיש לנו, כמדינה, אח' ריות לתת להן ביטחון. ברור, והיום אפשר לדבר על דברים שנפרצו בהם הסכרים. או אני יכול לתת דוגמה: אם אנחנו הצלחנו כך או אחרת, וקיימנו קשרים עם המלך חסן השי'

ני, זה תרם גם ליחסו לקהילה היהודית, ולני כונותו להוציא אותם החוצה, וגם לכונותו להיות שושבין בתהליכי-השלום בינינו לער' ביים. אחרת הוא היה נזרק לעולם קיצוני, לקדאפי ודומי.

● האם זה מצדיק? נגיד, את הפר' שה של בן-ברקקה? אני לא מצ' ברקקה, לא אגונן עליה, אבל זה מצדיק דברים אחרים שנעשו אצלו בצורה אחרת. בן-ברקקה אני לא יודע, אני לא בקיא, לא הייתי שותף לא להחלטה, לא לדיווח ולא לביצוע.

● ישראל תומכת היום במקום בלי שהו בעולם במישטר, הנחשב עלי' ידי בני אותה ארץ במישטר-דיכוי? מחר בבוקר יש שם מהפכה, האם הנזק אינו עולה על התועלת? כך קרה, למשל, בניקרגואה.

סיכון בודאי קיים. היורש יזכיר לך את ההתנהגות אתמול. היורש, זה שעושה את המהפכה, יגיד: רגע אחד, אתמול אתם תמכ' תם בשליט הרודן, האכזר והניבזה. הסכנות והסיכונים ישנם. הם נשקלים על-ידי מי שיר' דע לעשות את הערכה-המצב. הסכנות קיי' מות, ועושה: אין הרבה מדינות בעולם שצ' ריכות לקבל מאיתנו סיוע, שהמישטרים שלהן נאורים או מתקרמים.

● זו הנקודה. כי מי שצריך לקבל סיוע זה המלך היילה סלאסי, הקיסר (של אתיופיה). או הוא לא היה מישטר נאור, אבל אנחנו הגשנו לו סיוע כדי להיכנס לאפריקה, כדי להיות באתיופיה, עם דריכת-רגל על הקרקע, וכדי להשיג כל מיני יתרונות כלכליים ואחרים, ביטחוניים, שוכי' נו בהם. אז יום אחד היתה הפיכה שם, ועלה מריאם לשילטון, והוא המשיך לקיים איתנו קשרים כאלה ואחרים, מבלי לזכור לנו את העוון של הקשר אתמול-שלשום עם היילה.

בכל אמריקה הלטינית אין לך מישטר המוקרטי אמיתי. אין לך. קולומביה היא אולי הדמוקרטיה האחרונה האמיתית.

● מה עם פנמה? פנמה היא... מה שמתפרסם עליה, להער' כתי, ואני לא יכול להגיד מידעה קרובה, רק מהערכה — שהאמריקאים מעלילים על נר ריגה ועל המישטר שם הרבה מעבר למה שמגיע להם. אני ניסיתי לכרוך באיוו מידה יש אמת בסיפורים על נורייגה. המימצאים שלי, שהם לא-מוכחים ולא-רציניים — לא הפעלתי כלים, ואני לי כלים, אני לא מדינה, אני איש פרטי, ואומנם יש לי קשרים גם עם נורייגה עצמו, אני מכיר אותו.

● בן-דודך. גם בן-דודי, אבל גם את נורייגה עצמו אני מכיר. אני לא מאמין לסיפורי האמריקאים. הם מתוסכלים מזה שהוא לא ממושמע. הם מתוסכלים מזה שהם צריכים לפנות את ה' זורח-העלה מזה מאד, והם רצו שם כבונה אמריקאית, ובשביל זה מותר אצלם הכל, עד כדי עלילות. כך זה נראה לי.

● מדינת ישראל פועלת בכל ה' עולם בצורה מקבילה לארצות-הבי' רית, נאמר שיש ישראל פועלת במקר' מות שארצות-הברית, מטעמים פרי' לימוים ואסתטיים, אינה רוצה לפי' עול אבל פה, בפנמה, אנחנו בהתנג' שות עם ארצות-הברית.

● אולי בפעם הראשונה. לא בפעם הראשונה.

● וזהו התנגשות של ממש. האם אין בכך נזק פוליטי, לדעתך? אין נזק. מדינת ישראל לא מגישה עורה לפנמה. אם יש ישראלים אחרים שעוברים לפנ', נמה, זה סיפור אחר. מדינת ישראל, כמדינה, לא עוסקת בפנמה, בתמיכה בנשיא או בראש הצבא, אגב, נורייגה הוא לא נשיא, כשעות כותבים כולם שהוא נשיא. הוא האיש החוק, הוא תת-אלוף ששולט על הצבא, על הכוחות המזוינים.

● מדינאי מארקואי אופוזיציוני שנחטף ונר' צח על-ידי שירות-הביון המארוקאי. נשטן בער' חוני הטובים כי ישראל עורה בכך.

תמרוצים

ביקור-נימוסין בבית עיתונאי

נפט'ר ♦ בושנינגטון, בגיל 78, גל'ספ אלסופ, מבכירי העיתונאים בארצות-הברית (ווינגטון פוסט, לוס-אנג'לס טיימס). פרשן מדיני רבי-השפעה ומקורב לבית הל'ן עוד מימי ארבע תקופות כהונתו כנשיא של בן דודו, פרנקלין רוזוולט. אלסופ, קציני-צי של מילחמת-העולם השנייה, שנפל בשבי היפאי נים, עת אלה כבשו, ב-1942, את הונגקונג, היה כל כך מקובל על נשיאי ארצות-הברית עד שג'ון קנדי (שגם הוא שרת בצי של מיל' המת-העולם), ערך, בליל השבעתו לנשיא, ביקור-נימוסין בביתו של ידידו העיתונאי.

הרבה רחיות הרבה מכירות

נפט'ר ♦ בלוס-אנג'לס, מדוס-לב, בגיל 86, אירווינג סטון, הסופר היהודי-אמרי קאי, שהמציא את הרומן הביוגראפי, סיפורי חיים של אישיות ידועה משולב ביסודות ביר' יוניים. סטון, שכתב, בין השאר, על מיל'אב ג'לו, צ'רלס דרווין, הסופר ג'ק לונדון (הספן על נבי' הטוטו) וויגמור פריד, החל את ררכו כמרצה לכלכלה, שכתב, בשעות הפנאי, סי' פורימת-העולם ולבוסון, מעשה הסבה לביוגרא' פיות ואחר שספרו הראשון כשטח זה, התאוה לחיים (על הצייר וינסנט ואן-גוך), שנדה על-ידי 17 מו'לים קורס פירסומו, הפך לרבי' את הלך מחיל חיל, בכותביו, במשך השי' נים, 27 ספרים, שתורגמו ל-54 לשונות ושי' נמכרו ב-30 מיליון עותקים.

אטלס לענונים תחנות לנשמים

נפט'ר ♦ בירושלים, בגיל 94, פרופסור (למטאורולוגיה וקלימטולוגיה) דב אשבל, חלוץ חוקרי האקלים בארץ. אשבל, דור המי' שי לילידי ירושלים וקצין בצבא התורכי של מילחמת-העולם הראשונה, החליט, בגיל 25, עת היה מורה בקבוצת כינרת, להקים מערך של 20 תחנות למדידת המישקעים (הגשמים) ברחבי הארץ (במימונו של מייסד חברת החשי' מל האגרת פינחס רוטנברג) ומאז הוא לא נטש את נושאי האקלים, כפי שאפשר לראות גם מפיסרמוי הרבים (ביניהם: אטלס עוני ארץ-ישראל; אקלים עמק החולה; הסמפר טורה היומית בארצות המזרח התיכון).

חירות השחר' ושלום עכשיו

נפט'ר ♦ בניו-יורק, בגיל 97, סול (פסח) נוביק, מי שהיה, עד לאחונה, עורך היומון האידי מורגן פריי'יים (חירות השחר), המקורב למפלגה הקומוניסטית. נוביק, יליד רוסיה שגדל בארצות-הברית, ביקש, אחר המהפכה הבולשביקית, לפעול בארץ מולד' תו, אך חזר בו אחר שהיה על שלוש שנים בבית-המועצות, מה שלא מנע ממנו לערוך משך 66 השנים הבאות את היומון הפר' קומוניסטי, למרות שבשנים האחרונות היה מבקר תקיף של פנים שונים של מדיניות החוץ והפנים הסובייטיות ובלו' כל קשר לכך גם חסיד שלום עכשיו הישראלית.

* כאשר נצטוו, בסוף המאה ה'18, יהודי רד' סיה לבחור לעצמם שמו'מ-משפחה, בחרו אביאבותיו של אשבל בשם זה, שהוא שמו של אחד מעשרת בניו של בנימין בן יעקב התני"כ.